ननुनियतेंद्रियतयासात्त्विकसेवायामियानस्तिपुरुषार्थः तथाऽपिराजसादीन्विषयान्दुःखमितिजानंतोऽपिकथंसेवंतइतिपृच्छति विदंतीति पदं स्थानम् श्वानोयथाभर्त्स्यमानाअपि खरायथापद्भ्यांताड्यमानाअपि खरीमनुधावंतःअजायथानिर्लज्जाः हंतुमानीताअपितद्वत् ॥८॥ मिथ्याऽभिनिवेशेनभुंजतइतिसहेतुकमाह अहमितित्रिभिः प्रमत्तस्यविवेकशून्यस्य देहादावहमितिमिथ्याबुद्धिर्हृदियथोत्सर्पति ततोऽहंबुद्धेश्चवैकारिकंसत्त्वप्रधानमपिमनःप्रतिघोरंदुःखात्मकंरजःउत्सर्पतिमनोव्याप्नोतीत्यर्थः ॥ ९ ॥ इदमेवंमिदमेवंभोग्यमितिसविकल्पःसंकल्पःस्यात् ततश्च अहोरूपमहोभावइतिगुणाभिध्यानात्दुर्धरःकामःस्यात् ॥१०॥ ततोविषयान्भोक्तुंकर्माणिकरोति ॥११॥ एवंचेन्नकस्यापिदुःखनिवृत्तिःस्यादि

उद्धवउवाच विदंतिमर्त्याःप्रायेणविषयान्पदमापदाम्॥ तथाऽपिभुंजतेकृष्णतत्कथंश्वखराजवत्॥८॥
श्रीभगवानुवाच अहमित्यन्यथाबुद्धिःप्रमत्तस्ययथाहृदि॥ उत्सर्पतिरजोघोरंततोवैकारिकंमनः ॥९॥
रजोयुक्तस्यमनसःसंकल्पःसविकल्पकः॥ ततःकामोगुणध्यानाद्दुःसहःस्याद्धिदुर्मतेः ॥१०॥ करोतिकामवशगःकर्माण्यविजितेंद्रियः॥ दुःखोदर्काणिसंपश्यन्रजोवेगविमोहितः॥११॥ रजस्तमोभ्यांयदपिविद्वान्विक्षिप्तधीःपुनः॥ अतंद्रितोमनोयुंजन्दोषदृष्टिर्नसज्जते ॥ १२ ॥ अप्रमत्तोनयुंजीतमनोमय्यर्पयंश्छनैः॥ अनिर्विण्णोयथाकालंजितश्वासोजितासनः॥१३॥एतावान्योगआदिष्टोमच्छिष्यैःसनकादिभिः॥ सर्वतोमनआकृष्यमय्यद्धावेश्यतेयथा ॥ १४ ॥ उद्धवउवाच यदात्वंसनकादिभ्योयेनरूपेणकेशव॥ योगमादिष्टवानेतद्रूपमिच्छामिवेदितुम्॥ १५॥

त्याशंक्याह यदपियद्यपिरजस्तमोभ्यांविक्षिप्तधीर्मूढधीश्चतथापिविद्वान् विवेकीपुनर्मनोनिरुंधन्नसज्जते॥१२॥ विषयदोषदृष्ट्याऽपिमनोनिरोधाशक्तौसुखंतन्निरोधोपायमाह अप्रमत्तइति अनिर्विण्णः अनलसः यथाकालंत्रिषवणम् मयिपरमानंदरूपेअर्पयन् समादध्यात् ॥१३॥ विषयैःसंग्रथितस्यमनसस्तद्वियोगेनेश्वरनिष्ठत्वमसंभावितंमन्यमानंप्रति तन्निरूपणायेतिहासमुपक्षिपति एतावानिति यथायथावन्मय्यावेश्यतएतावानित्यर्थः ॥ १४ ॥ मच्छिष्यैरित्युक्तेतेषामतिज्यायसामनेनरूपेणनिरूपणासंभवात्पृच्छति यदेति तंकालंतदेतद्रूपंचवेदितुमिच्छामि तत्कथयेति ॥ १५ ॥